

Titel: En Elske-Digt af Kong Harald. Samt et lidet Anhang forestillende Rosenborg-Hauge oplukt.

Citation: "En Elske-Digt af Kong Harald. Samt et lidet Anhang forestillende Rosenborg-Hauge oplukt.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14*, J.R. Thiele, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_028/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

28,

En
Elste = Digt
af
Kong Harald.

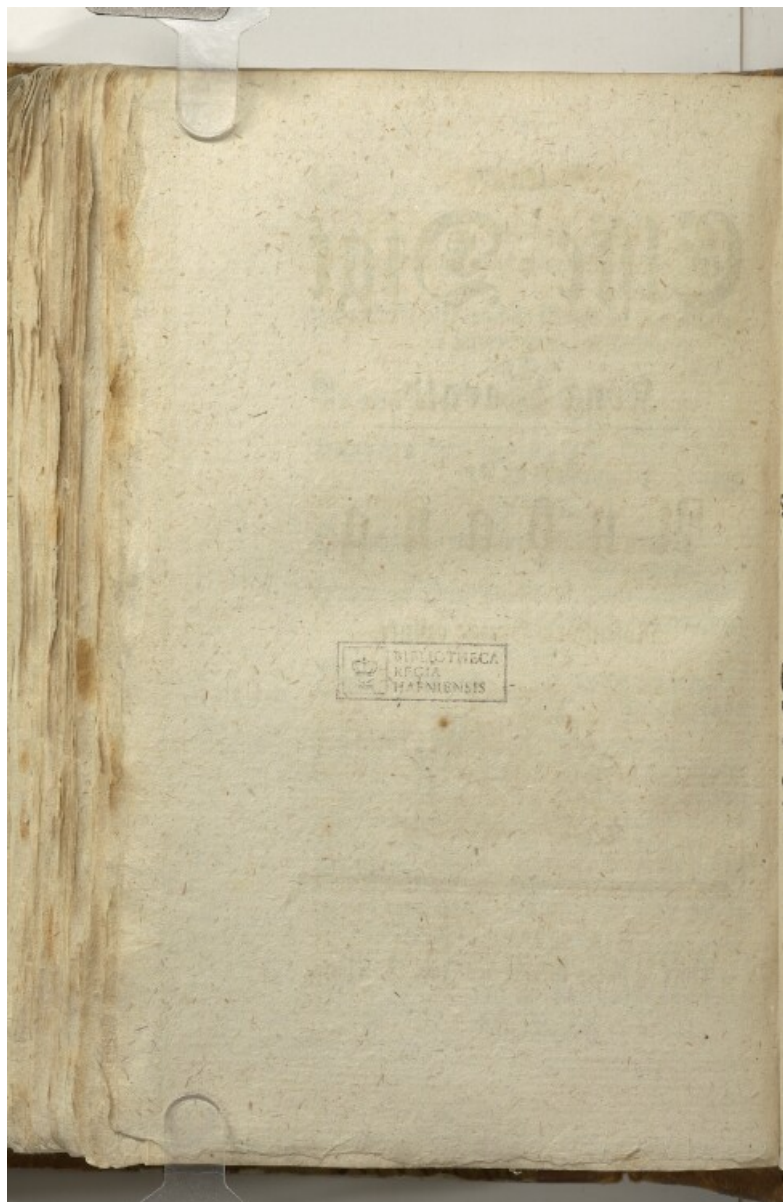

Samt et lidet
U n h a n g
forestillende
Rosenborg-Hauge oplukt.

København 1771.
Trykt og findes tilkøbs hos Joh. N. Thiele.

som en utaalmodig Blomster-Kiender ved nogle Kunstgreb, ser Tiden faaer til at springe ud. Vort Galanterie, (thi vi har alle noget lidet deraf, naar man ved denne Talemaade vil forstaae Lyst at behage,) frembringer al det Onde, som vi klage over: de behffede Etskeres Ubestandighed, og Smaa-Herrens Uforsigtighed, naar han er en Emule veldanner. Kierlighed burde ikke være andet end en Handel med Folelserne. Vi gjør den til en forsængelig Seievindings-Tegn. Lad os mindre sigte efter at behage, saa skal vi behage meget mere.

Vi skal vinde dobbelt ved dette uskyldige Kunstgreb. Vi skal giere os mindre Umage i Forveien, og vi skal bringe vore Seievindinger videre.

De gamle danske Fruentimmer fik aldrig Leilighed til at klage over deres Favoriters Letsindighed, efterdi de gav disse Leilighed til at klage over deres Grumhed.

I Steden for at vi giere os Umage for at afforte Romanen, saa bragte de den
indtil

indtil den tolote Tome, uden at blive tret. De skulde ikke have eftergivet en eeneste Formalitet. I de Tider var Galanterie et alvorlig Studium. Nu omstunder er det kun en flygtig Fornøielse. I forrige Tider betalte man den mindste Gunst med evige Tjenester. Nu belønner man den mindste Tjeneste med Millioner Guld. Nu omstunder er Klædedragten, Rang og Rigdom de Veie, hvor igiennem vi gaae til Hierternes Regiering.

I gamle Dage raadte Enfoldighed, Erbarhed og Skionhed allene for denne kiere Regiering. En Dame behagede da altid mere end hun tænkte, og ofte mere end hun vilde. Bregner var hendes Natbord; hendes Speil var noget klart og reent Vand. Roser og Violer vare hendes skønneste Smitker. Hendes Yndigheder laante ingen anden Glands, end den Naturen gav, eller en Kunst der var ligesaa simpel som den.

Er man ikke vis paa at behage med dette? og vil man undres over, uden dette, ikke længe at kunde behage?

A 3

Bores

Bores Smukke havde mere Enfindlighed og Høimodighed end vi har. Mandfolkene vidste at sætte den rette Pris paa deres rare Sukke; nu omstunder foragter de dem, fordi vi omgaaes for ødsel dermed.

Kong Harald, denne berømmelige Seierherre, blev forelsket i en ung Pige, som betalte ham med Strænghed.

Her er nogle Stykker af et Elske-Digt, som han gjorde i denne Anledning; vel ønskede jeg gierne at oversætte dem paa Vers, men jeg bær for megen Høiagtelse for en Konges, især for en Celadons Konges Vers:

" Mine Skibe havde bragt mig til Sicilien,
" der skinte min Høihed og min Herlighed. Jeg
" så en elskværdig Brunette at see. O, I
" Guder! hvor saarede hun ikke mit Hierte,
" da jeg kom hende nær! Hendes Diefast skaf
" mit Hierte i Brand. Jeg blev lutter Fe-
" lelse. Da jeg havde seet hende, tænkte jeg
" at jeg hidindtil ikke havde levet. Jeg tænkte
" hele Dagen paa hende. Denne søde
" Tanke forlød mig ikke om Natten. Men
" tabte

” tabte jeg end min Søvn der over, saa for-
” trød jeg det dog ikke, skiont Dag og Nat
” var for mig som to Aarhundrede. Hvad
” større Beviis paa Kierlighed!”

(*) Brunette midlertid ved Flugten mig
” foragter.”

” Dagen efter da Oceannet igien havde
” givet Jorden sin Fakkell, stille jeg igien
” mine Tropper i Orden til Strid. Fiender-
” ne vare større i Tallet, men vi større i Mod.
” Slaget var Hærf og blodigt. Jeg bed den
” fiendtlige Konge ud i en Løve-Kamp, af
” Frygt for at mine Undersaatter ikke revede
” mig Æren for Seieren. Jeg vovede mit
” Liv; men af hvad Betændighed er vel vores
” Liv, naar man elsker og ikke elskes igien?
” Og hvad Ære er det vel at vinde, naar man
” endog er ligegyldig over Seieren. Min Ri-
” val falt død ned for mine Fødder. Jeg stei
” hen

A 3

(*) Dette er Omqvædet. I Originalen hedder det:
POLÆTRGERDR IGORDVYM GOLLHRINGS
VID MER SKOLLA.

” hen min Hersterinde i Møde. Jeg levede
” hende mit Hierte og hans Hoved.”

” Brunette midlertid ved Flugten mig
” foragter.”

” Kan jeg aldrig smigre mig med en om
” Gienkierlighed? Vil hun altid blive uføl-
” som? Er jeg bestemt til evige Pinsler?
” Skal jeg altid være min Fanges Fange?
” Skal mit Hiertes Ild aldrig smelte hendes
” Hiertes Is? Skal den Dag aldrig komme,
” da jeg i hendes Arme kan drikke mig drukken
” af de sødeste Lyster, og belønnes for mine
” Noier, ved de emmeste Careffer. Maaskee
” hendes Dine kiender en anden Elskere. Ak!
” du grumme Joer-Syge! er jeg ikke ulykkelig
” nok, uden at du skal komme og plage mig?
” Ubillige Mistanker! ingen Dodelig er lykkel-
” ligere end jeg. Hvis der var nogen som
” Kierlighed maatte have giennemført med sin
” Doff, vilde jeg strax igiennemstikke ham med
” mit Kastespyd. Min Hersterinde er frie for
” Sinds-Lidelser. Hendes Hierte er ikke ind-
” taget. Ingen har endnu kundet finde Wei-
” en dertil.”

” Bru-

” Brunette midlertid med Flugten mig
” foragter.”

” O! alle I, mine Undersaatter! kaster
” ikke eders Dine paa hende, hvis I vil be-
” holde eders Forstand. Bliover kloge ved
” eders Konges Exempel, Ulykke og Daar-
” lighed! gaaer langt bort fra det Dyb, hvore-
” udi jeg er faldet. Hendes Syn har gjort
” mig til den Ulykkeligste iblant de Dødelige.
” — Jeg er Konge, jeg er Fremmed, jeg er
” Seierherre, jeg er oprigtig Elsker.”

” Brunette midlertid ved Flugten mig
” foragter.”

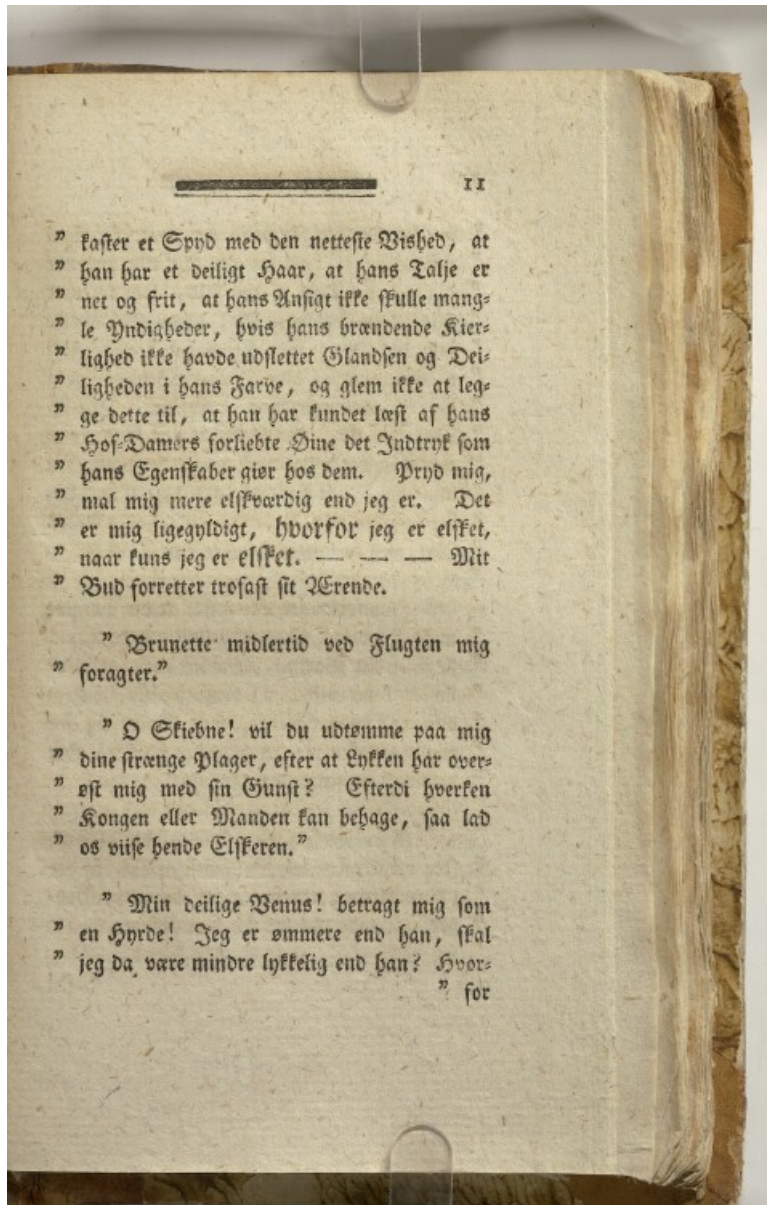
” Jeg har ved Storm indtaget saa mange
” Pladser, skal jeg da her finde for mig en
” uindtagelig Fæstning? Naar fandt man
” Feuentimmerne at imodstaae med en uover-
” vindelig Haardnakkenhed? Er Glandsen
” af min Krone ikke i Stand til at forblinde?
” — Kom, min Hierte! jeg vil sette dig
” paa min Throne. Jeg vil herester regiere
” allene under din Anførsel, og det vil forneie
” mig mere at bære Navn af din Slave, end
” at
” A 5 ” at

" at kaldes Verdens Herre. — Hvor mange
" Kongelige Døtre vil ikke misunde dig din
" Lykke! Fant nogen Sinde en Erobrere Grun-
" me for sig?"

" Mon jeg fortjener ei, at man mig ret
" betragter?"

" Brunette midlertid ved Flugten mig
" foragter."

" Hun er ikke argierrig. Jeg er vis
" paa, i det mindste, at hvis hun nogen
" Sinde elsker mig, saa er det Kierlighed al-
" lene, som har gjort dette Mirakel for min
" Skyld. Jeg har vundet hende Kongen, lad
" os nu vinde hende Manden. Maaskee hun
" vil blive mere fersom. Lie du stille, Ver-
" barhed! og du Kierlighed! sig hende med
" denne indtagelige Nøst, som veed saa vel at
" overtale, sig hende, at Harald er lige saa
" brav Soldat, som stor Kaptein, at han
" med Kunst og Nøst rider en modig og
" springende Krigs-Hest, at han kender alle
" en Hjertes Suedigheder, at han kan svøm-
" me saa fuldkommen vel, som nogen, at han
" løber med Færdighed og Hurtighed, at han
" kaster

" Kaster et Spyd med den netteste Visshed, at
" han har et deiligt Haar, at hans Talsje er
" net og frit, at hans Ansigt ikke skulle mang-
" le Yndigheder, hvis hans brændende Kier-
" lighed ikke havde udsløttet Glandsen og Dei-
" ligheden i hans Farve, og glem ikke at leg-
" ge dette til, at han har kundet læst af hans
" Hof-Damers forløbte Dine det Indtryk som
" hans Egenskaber gjør hos dem. Pryd mig,
" mal mig mere elskværdig end jeg er. Det
" er mig ligeqvædt, hvorfor jeg er elsket,
" naar kunns jeg er elsket. — — — Mit
" Bud forretter trofast sit Verende.

" Brunette midlertid ved Flugten mig
" foragter."

" O Skiebne! vil du udtømme paa mig
" dine strænge Plager, efter at Lykken har over-
" øst mig med sin Gunst? Efterdi hverken
" Kongen eller Manden kan behage, saa lad
" os viise hende Elskeren."

" Min deilige Venus! betragt mig som
" en Hyrde! Jeg er sømmere end han, skal
" jeg da være mindre lykkelig end han? Hvor-
" for

” for kan du ikke see hvad der gaacr for sig i
” mit Hierte? Hvorfor kan jeg ikke antænde
” dig med en Deel af den Ild, som fortærer
” mig? Jeg forlanger ikke, at du skal opofre
” mig din Dyd; min Kierlighed trænger ikke
” til at næres af dine Gunst-Besligninger;
” nei, jeg forlanger kuns en Følelse. Jeg af-
” noder dig ikke, at tilstøde mig en Kys, om-
” endskjont det vilde være meget behagelig for
” min Aand, at omvanke paa dine Korallæ-
” ber, og for mine Læber at modtage din Aand.
” Nei, jeg forlanger kuns et smt Diefast.”

” Jeg forlanger ikke just, at du vil give
” mine Hænder Frihed til veltystigen at forvil-
” de sig i din Barm. Det er nok, at mine
” Øster løber vild, og fordeeler sig imellem
” disse to smaa Bierge, som skjuler sig for
” mig bag et fint men modbydelig Dække, som
” de forgieves støder bort fra sig.”

” Nei, jeg forlanger kuns af dig et Suf.
” Jeg vil ikke begiere den Gunst af dig, at dee
” i dine Arme; jeg forlanger kuns den God-
” hed, at ende mit Liv for dine Fødder. —

” O!

" O! er nogen Lyksalighed saa stor som
" min! I Guder! misunde I mig den ikke?

" Brunette bliver god; begynder mig
" at lide."

* * * * *

Man tillade mig at gjøre nogle Betragtninger over dette lidet Poem 3: Digt:

- 1). Kan man bevise derved, at den delicate Fornemmelse er en Muse, som allene overgaaer alle Muserne paa Parnasset, og at Poesien er meget finere, naar den er en Datter af Naturen end naar den er en Datter af Kunsten.
- 2). Bores Forfædre vare i det minste lige saa gode Poeter som Grækerne eller Latinerne. Jeg har læst Theocritus og Virgilius i gode franske og tyske Oversættelser, men jeg har ikke fundet noget der, som overgik den Piece, jeg her har anført, hvoraf jeg ikkuns paa en gandske ufuldkommen Maade har anført Stikstederne. — Deraf kommer

mer det, at de franske smukke Geister for-
dre, at de nordiske Lande ere for kolde for
Muserne; men de ere i en ynkelig og lat-
terlig forudfattet Dom.

3). Vi her stræbe, at til intet gjøre den Be-
breidelse, som de fremmede gjør os, at vi
ikke ere i Stand til at udføre et sindrig
Værk. Hvad hjælper det, at vi her vilde so-
reskille os? Vi har me ret faae Piece som
fortiene at bære Navn af Smag, som kan
sættes i Ligning med anførte gamle Elegie,
der er sammensat af en Konge, som levede
i et Aarhundrede, man kan kalde Barbar-
riet selv.

4). Man finder i Kong Haralds Elffe-Digt et
Træk, som man ikke faaer at see mere i de
gamle Poesier. — Nu omstunder glider
en Poet gesvint over sine Pinsler, og ud-
strækker sig vidtloftig over Nydelsen. Vor
Poet taler ikke et eneste Ord derom. Han
anbringer kun to Vers, for at lade Foll
mærke hans Lyfsalighed, efter at han havde
opofret en heel Deel paa at legge sine Pins-
ler for Dagen, og man maa iagttage, at
disse

diffe to Vers behøvedes, hvis Verket ellers skulde være fuldkommen, hvilket hidindtil havde alt for meget bevæget Læseren, saa at den nok kunde taale, at blive draget af denne Melankolie.

De Fornemmelser, som Naturen indblæser det ene Køn til det andet, ere vist nok meget levende.

Lad os indbilde os, at disse Fornemmelser, som vi til deels quæler, ikke syntes levende nok hos de gamle Danske. De havde optænkt et Paradiis, kaldet Walhalla, hvor man skulde være meer eller mindre lykkelige, efter som man havde meer eller mindre elsket her paa Jorden. Det kan man kalde at raffinere Fornemmelserne.

Men Mahomet ikke har laant af os hans vellystige Paradiis. Denne Indbildning befolkede Staten, holdt den voldsomme, den kaagende Ungdom inden Dyden Grændser, vedligeholdte Genigheden i Familieme, forekom Ubestandighed, dæmpede Sinds-Lidelsernes Hæftighed, betog Mændene
af

al Anledning til Frygt, saa at, naar de gave sig under Martis Junc, frygtede de ikke for, naar de kom tilbage fra Krigen, at finde sig igien under Acteons Janc.

Jeg beder Fruentimmer-Læserne om Forladelse, hvis jeg maaskee har talt for meget om Omhed, Gemyts-Hoide og Dyd, hvilke tre Egenskaber ere ikke meget gangbare i vore Tider, da vi har saa meget at gjøre, at vi ikke kan faae Tid til at huske paa, at der er Dyd og Omhed, en ædel Hoished og en takkelig Omhed til. Hvor megen Tid berøver ikke den fiere Klædebragt os? Vores Elske-System er ikke just som de gamle danske Fruentimmers.

De elskede mere inderlig, vi elsker mere uderlig, deres Hierte havde mere Deel i de Fornemmelser de solte og indblaste; vores Klæder spiller alle Hoved-Rullerne hos os, og den saa at sige blotte Kierlighed er forjaget fra os.

Hvad mon Forfangelighed siger hertil?

O! hvor

O! hvor den leer! hvor den er forneiset!
et! hvor den triumpherer! — — Men
Fornustien? — den stakkels Fornust! —
den græder! — den har ikke et Ord at
sige! — —

Men kan man ikke gjøre vores Forsø-
aar, ved at sige: Mandfolkene's Sin-
delaug er Fruentimmerne's Barome-
ter. — — De første blive de sidste vord,
saa skal de sidste blive det de kan være.
Og Natur og Fornust skal sege Selskab
sammen. — —

Anhang
forefællende
Rosenborg-Hauge
opløst.

Mine Læsere
og Læsereinder!

Er det tilladt og anstændigt at læse
i Kongens-Hauge?

Dette Spørgsmaal kan tage imod man-
ge Besvarelser. Jeg vil anføre nogle meest
upartiske:

Det

Det er uregteligt, og af den største
Hob vist vil biefaldes, at af Sommer-For-
neielser, kan ingen ligned ved denne: at
spadsere. —

Maiestetens Die, der altid er aabent
over sine Undersaatters Velgaaende og Nyt-
te, seer ogsaa naadigt til for dem, at de-
res Sundhed og Fornoielse kan vedligeholdes.

Træder vel nogen ind i Rosenborg-Hau-
ge, uden at tænke paa den store og naa-
dige Christian!

En Kiender af sunde og sande For-
neielser, bekiendt med de Yndigheder der er
til i Naturens Rige, deeler sine glade For-
neimelser og nyttige Tanker imellem vor
vigtige Christian og den vittige Natur, hver
Gang han er tilstæde i Haven, som en
veltænkende Tilskuere ved de adskillige og
afvejlende Optrin, som møder der hans agt-
somme Die.

Det er hverken velmalede Bister, en-
gelske Hatte af de kielneste Slags, eller
B 2 mavre

mayre Samtaler, som gier hans Naab opmærksom. — Nei, vel sant! alt dette kan være meget artig for en Liebhaber af det Smaa; men for Kiendere af vigtigere Ting end nogle Stykker Papiir, kunstigen lagt i Folde, et Hoved:Skul, forflyttet fra et Mandfolke-Hoved hen paa et Fruentimmer-Hoved, eller nogle Talemaader, avlede for tidligen i en varm Hierte, og sluppen for hurtig ud igiennem det lille slibrige Hul, som Fornuften har saa megen Umage med at stoppe til visse Tider og paa visse Steder, laaner hverken sine Dine eller Øre til den Side, hvor disse artige Syner forefalder, og hvor denne gefvindte Allarm reiser sig.

Han tanker vel, og tier der,
Hvor Girkken nær ved Tanken er.

Det er just nogle af saadanne Kiendere, som gierne vilde gjøre deres til, at fornøie de iblant de i Kongens Hauge spadserende Mandfolk og Fruentimmer, som ikke undseer sig ved, endog i Hauger, at benytte sig af den virkelige Tidsfordriv, som er Væsnung.

Det

Det vil ikke blive vanskeligt, at besvare det forbenævnte Spørsmaal, om det er tilladt og anstændigt at læse i Kongens Hauge, naar det vil blive Fruentimmernes Billie.

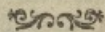
Mandsfolknes Feielse er man upaa tvivlelig vis paa i dette Stykke, de vil hverken lee af dem, fiere Fruentimmer, eller de Blade, de kan see i deres Haand, naar det bliver en almindelig Maade, at læse i Hagen.

I Forstningen vil vel Stadens Smaa-Herrer standse og lee, frygte og skielve, naar de faaer dem at see læsende, i Steden for leende eller snakkende. Disse Slags Stabninger vil standse, og uden Tvivl tænke: Vil man nu bilde os ind, at Læse-Lysten har taget Overhaand?

De vil lee, og uden Tvivl tænke: Vil man nu forgifte sine angenemme Spadsere-Timer med den ælle Sag at læse?

De vil frygte og skielve, og uden Tvivl tænke: Skal vi nu ikke længere sættes i Arbejde, enten med at bære Bisterne, eller med at faae nogle smaa Slag over Fingrene for vor Nærvished, eller fortælle Fruentimmerne, hvad der ligger os paa Hjertet? — Nu vil vi vist blive nogle ret unyttige omvandrende Statuer, som vil savne mangt et artig, liekent og vittigt Diekast. — Vi vil hævne os paa alle Bister og Bøger og F——.

Saaledes seer man ikke at formindske deres Fornoielser i Haugen, kiere Fruentimmer! men meget mere er vores Agt, at formeere dem, ved ugentlig at opvarte dem med nogle Blade, hvorudi man vil ikke forsmutte det skientende og fornoiende, — naar det kan skee, uden at fornærme Velansændigheden eller Sædelæren.

Kiere

Kiere Fruentimmer!

De behager nu kuns at sige et Ord:
Ja eller Nei! saa skal man strax seie
Anstalt i Haugen at opvarte Dem med
diffe Blade.

